

Aan de leden van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal

Correspondentieadres:
Postbus 8153
3503 RD Utrecht

Bezoekadres:
Orteliuslaan 750
Utrecht
030 247 47 89
www.vvaa.nl

Onze referentie : EB/2016.222
Doorkiesnummer : 030 – 247 41 36
Betreft : wijziging Wet marktordening gezondheidszorg - wetsontwerp 33980

Utrecht, 28 oktober 2016

Geachte mevrouw, heer,

De Tweede Kamer stemde onlangs in met een wijziging van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg): wetsontwerp 33980. Hiermee krijgen zorgverzekeraars – onder de vlag van fraudebestrijding - de gelegenheid patiëntgegevens in te zien, zonder toestemming van de patiënt zelf.

Strijdig en onwenselijk

VvAA – ledenorganisatie en dienstverlener voor 120.000 zorgverleners in Nederland - is van mening dat het wetsvoorstel vanuit verschillende invalshoeken onwenselijk is.

Ten eerste omdat kan worden aangenomen dat dit wetsvoorstel in strijd is met artikel 8 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM).

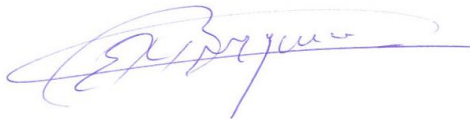
Ten tweede omdat überhaupt niet getoetst kan worden of een zorgverzekeraar voldoet aan de wettelijke voorwaarden voor de inzagebevoegdheid. Zorgverleners nemen daarmee bij gegevensverstrekking het risico dat zij zich schuldig maken aan schending van hun beroepsgeheim zonder wettelijke grondslag. Zij staan bovendien onder druk om de zorgverzekeraars inzage te geven, vanwege de vrees voor maatregelen van de zorgverzekeraar.

Ten derde vanuit het oogpunt van het grote belang van de vertrouwensrelatie tussen arts en patiënt. Het wetsvoorstel betekent een verdere inperking van het medisch beroepsgeheim. Het medisch beroepsgeheim is het fundament voor goede en toegankelijke zorg, het borgt de relatie tussen patiënt en zorgverlener. Natuurlijk moet fraude in de zorg worden bestreden, maar het toegang geven van het medisch dossier aan private organisaties is onwenselijk. Het is van groot belang dat burgers altijd om expliciete toestemming wordt gevraagd voordat in hun medisch dossier gekeken mag worden.

Vanuit de zorgplicht naar onze leden hebben wij onze meningen getoetst bij zowel onze leden als bij Spong Advocaten. De juristen komen tot de conclusie dat de nieuwe wet inderdaad strijdig is met het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer als vastgelegd in artikel 8 EVRM. VvAA leden geven aan dat deze wet de kern van de zorgverlening raakt: het schaadt de relatie zorgverlener – patiënt en daarmee de kwaliteit en de toegankelijkheid van de Nederlandse gezondheidszorg.

Wij roepen u op uw verantwoordelijkheid te nemen en dit wetsvoorstel te verwerpen. In bijgevoegde samenvatting kunt u meer lezen over zowel de juridische toetsing als de ledenraadpleging.

Met vriendelijke groet,
VvAA Groep B.V.

Edwin Brugman
directeur VvAA Kennismanagement en Netwerken

Achtergrondinformatie

De gedachte achter de wetswijziging is dat fraudebestrijding eenvoudiger moet worden. De vraag die voorligt is echter of het doel de middelen heiligt. Is fraudebestrijding werkelijk een hoger doel dan bescherming van persoonsgegevens van patiënten? VvAA, ledenorganisatie en dienstverlener voor ruim 120.000 zorgprofessionals, heeft Spong Advocaten om een **second opinion** gevraagd om het wetsvoorstel te toetsen. De juristen bevestigen de aanname dat de nieuwe wet inderdaad strijdig is met het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer als vastgelegd in artikel 8 EVRM .

De minister heeft het ‘probleem’ dat zij met de wetswijziging wenst aan te pakken onvoldoende onderbouwd, zo luidt de conclusie. Zorgfraude is uiteraard verwerpelijk, maar is geringer dan aanvankelijk gedacht. Begin dit jaar presenteerde de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) een onderzoek naar fraude. Hieruit bleek dat in 98 procent van de gevallen waarbij vermoeden was van fraude, niet daadwerkelijk sprake was van fraude. De fraude betreft 0,015 procent van het zorgbudget.

Een financieel belang is per definitie geen principieel belang, benadrukken de juristen. Het belang van de patiënt op privacy weegt zwaarder: Medische diagnoses raken de kern van het privéleven van de betrokkenen. Medewerkers van zorgverzekeraars vallen niet onder het medisch beroepsgeheim en zo ontstaat een onaanvaardbaar risico van privacyschending.

Ook stellen de juristen dat het aantasten van het medisch beroepsgeheim niet noodzakelijk is om fraude te bestrijden. Bestaande instrumenten worden niet of onvoldoende benut. Zorgverzekeraars – in casu private partijen - hebben ook nu al zeer vergaande bevoegdheden dossiers te controleren. Wanneer er een redelijk vermoeden van fraude is, kan het onderzoek aan politie en justitie worden overgedragen. De rechter toetst dan per geval of het medisch dossier van een patiënt mag worden ingezien. In de praktijk doen zorgverzekeraars dit echter zelden.

Samenvattend: de huidige wettelijke regelingen maken fraudebestrijding meer dan voldoende mogelijk. Verdere uitholling van het medisch beroepsgeheim door diagnose-informatie aan zorgverzekeraars te verstrekken, is dan ook niet noodzakelijk. Als er al een inbreuk wordt gemaakt dan is het de onafhankelijke rechter die die proportionaliteit en subsidiariteit van die inbreuk moet toetsen. Het wetsvoorstel is dan ook in strijd met de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit en kan de mensenrechtelijke toets niet doorstaan. Bovendien is het vanuit breder maatschappelijk perspectief onwenselijk deze bevoegdheid aan private partijen te geven. Partijen die mogelijk bijvoorbeeld in buitenlandse handen zouden kunnen komen met alle gevolgen voor de privacybescherming van dien.

Uit onderzoek van VvAA onder 23 duizend zorgverleners blijkt dat 95 procent vindt dat de Eerste Kamer het wetsvoorstel moet verwerpen.

Ten eerste omdat het vertrouwen wordt geschaad. 97 Procent van de zorgverleners vindt dat patiënten om toestemming moet worden gevraagd voordat zorgverzekeraars toegang krijgen tot patiëntgegevens. Vanwege het beroepsgeheim vertrouwt de patiënt erop dat alles wat hij zegt niet aan derden bekend wordt, tenzij hij hiervoor toestemming heeft gegeven. Als een patiënt weet dat verstrekte informatie bij zijn zorgverzekeraar terecht kan komen, bestaat het risico dat hij de behandelaar niet alle relevante informatie verstrekt met alle gevolgen van dien voor de kwaliteit van de zorg. Het komt nu al voor dat zorgverleners patiënten achteraf inlichten over de informatieverstrekking aan zorgverzekeraars. Dit veroorzaakt onrust bij de patiënt en in sommige gevallen een vertrouwensbreuk tussen hem en de zorgverlener.

Ten tweede vanwege de uitholling van het medisch beroepsgeheim. Deze wijziging wordt gepresenteerd als een sluitstuk van een bredere beweging om meer grip te krijgen op de ontwikkeling van de kosten in de gezondheidszorg maar het zorgt voor uitholling van het medische beroepsgeheim. De gevolgen van de beweging als geheel zijn groot en verstrekkend. Het raakt aan de kern van de zorgverlening: de relatie behandelaar-patiënt, de privacy van de patiënt en daarmee de rechten van de mens en de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg in Nederland.

Bijlage:

- Het Medisch beroepsgeheim als mensenrecht, door mr. S.F.J. Smeets van Spong Advocaten.